

Tampereen

PAKANA- SANOMAT

3-2005

Uskonnoton vaihtoehto

SIINÄ MENI
SANANVAPAAUS!?

ARVO-
KESKUSTELUA

MERKILLISTÄ
MORAALIA

VAPAA-
AJATTELIJAT
EIVÄT OLE YKSIN

AJATTELU-
VÄHEMMISTÖT
TUKEVAT
TOISIAAN

www.eroakirkosta.fi

Julkaisija Tampereen vapaa-ajattelijat ry

PAKANA- SANOMAT

Julkaisu ja kustannus Tampereen vapaa-ajattelijat ry

Yliopistonkatu 58 B 6.krs
33100 Tampere
045 -1303837
tampere.vapaa-ajattelijat.fi
yhdistys@tampere.vapaa-ajattelijat.fi

Päätoimittaja

Petri Karisma
040 - 7489532
petri.karisma@sci.fi

Taitto

Kirsi Koskenkorva

Kuvat

Juha Seitz

Avustajat

Timo Rantala
Kaj Torrkulla

**Seuraavan lehden jutut
toimitukseen viimeistään
11.11.2005**

Lehti ilmestyy neljä kertaa
vuodessa.

Lehden kirjoitukset eivät
välttämättä vastaa
julkaisijan kantaa.

3/2005

Tässä numerossa:

- 3** Saako Suomessa oikeutta - toimiiko demokratia?
- pääkirjoitus
- 4** Matkakohteena taivas
- pakina
- 6** Ajatteluvähemmistöt tukevat toisiaan
- 8** Siinä meni sananvapaus!?
- 9** Eroakirkosta.fi
- 12** Arvokeskustelua
- 15** Pikku-uutisia uskonnonvapaudesta
- 16** Merkillistä moraalialia
- 18** Runo

SAAKO SUOMESSA OIKEUTTA - TOIMIIKO DEMOKRATIA?

Hämeenlinnan hallinto-oikeus päätti, että TKL:llä oli lupa kieltää eroarkkosta.fi –sivuston mainos. Mitä tämä kertoo suomalaisesta yhteiskunnasta? Ei ainakaan mitään hyvää ja kaunista. Päätös huokuu sysimustaa konservatiivisuutta – vallitsevaa järjestelmää ei saa kyseenalaistaa. Kyseenalaistaminen leimataan kiihotukseksi kansanryhmää kohtaan.

Useiden oikeusoppineiden mukaan hallinto-oikeuden päätös on ”ongelmallinen, uskomaton ja käsittämätön” kansalaisten yhdenvertaisuuden, uskonnonvapauden ja sananvapauden osalta. Huomiota ottaen nämä lausunnot, on aivan selvää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös oli vain ensimmäinen näytös pitkässä näytelmässä.

Tietenkin on ymmärrettävää, että kirkko ja kirkkoa symppaavat tahot ovat kauhuissaan kirkosta eroamisen voimakkaasta kasvusta. Eivätkö suomalaiset olekaan niin uskonnollisia, kuin heidän omat tutkimuk-

sensa osoittavat? Joko kansa pitää vaihtaa tai hyväksyä se tosiasia, että Suomi on täysin maallistunut yhteiskunta, vain lainsäädäntö ei vastaa todellisuutta.

Vapaa-ajattelijat ei ole ainoa kansalaisjärjestö, jonka mainokset on kielletty tai poistettu mainospaikoiltaan viimeisen reilun vuoden aikana. Animalia sai kokea myös, että sananvapaudella on varsin tiukat rajat, eikä kaikkea saa tuoda kansan nähtäville. Ulkomainospaikkojen omistaja JC

Decaux pelästyi saamaansa palautetta ja päätti vetää Animalian ulkomainokset pois alle vuorokauden esilläolon jälkeen. Kenenköhän varpaille Animalia hyppäsi, kun tuloksena oli näin hurja reaktio?

Esimerkkien valossa voi pohdita, miksi nykyisin ollaan näin innokkaita rajoittamaan sananvapautta. Onko tällä jotain tekemistä käynnissä olevan terroristisodan kanssa? Halutaanko, että tavallinen kansa pysyy rauhallisena, uskoo kristinuskon opettamaan Jumalaan ja lihansyönttiin?

Petri Karisma
Petri Karisma

MATKA- KOHTEENA TAIVAS

Helpompi on kamelin päästä taivaaseen kuin rikkaan uskovaisten. Vai kuinka se nyt meni? Toisaalta en tiedä, kuka sinne lopulta pääsee. Kokeilin ajo-ohjetta Eniron reittipalvelusta taivaaseen, mutta kone ilmoitti: "Annettua määränpään osoitetta ei löytynyt." On se kumma, koska niinkin mainostetusta paikasta sentään on kyse.

No toisaalta en ole varma, kuka sinne oikeasti kaipaa, sillä taivaassa mahtaa haista niin, että taivaallisia silmiä kirvelee ikuisesti, koska arvattavasti Jeesus muuttaa kaiken veden viiniksi. Peseytymiseen ei jääne tippaakaan. Eräessä laulussa kylläkin sanotaan: "Me asuttiin hienossa sviitissä, naamakin pestiin punaviinissä." Että saattaa tuo viini kelvata hyvin jopa peseytymiseen. Kokemattomana jätän asian testaamisen ihan teille itsellenne.

Sinänsä hiukan arveluttaa, millaisesta tarjonnasta taivaustuotteesta on lopulta kyse. Vaaditaan

hirmuista rohkeutta lähteä ilman parempaa matkaesitettä kokeilemaan, ovatko asiat taivaassa todella paljon paremmin kuin esimerkiksi nyt täällä maan pinnalla.

Psalmi 33:8 "Peljätköön Herraa kaikki maa, hänen edessänsä vaviskoot kaikki maanpiirin asukkaat."

Lainauksessa tosin puhutaan kaiken aikaa maasta ja maanpiirin asukkaisista. Onko kuitenkaan täyttä varmuutta, että Herra olisi paremmalla tuulella siellä taivaassa kuin täällä maanpiirissä? Toisaalta jos pitäisi kaiken aikaa vapista Herran edessä, parkinsonintaudista olisi ehkä etua Hänen pitämisekseen tyytyväisenä. Mites mahtaa käydä, jos yöllä nukkuessaan lakkaa vapisemasta? Herra tulee varmasti ottamaan kraivelista kiinni ja kiepauttaa sellaiset niskalenkkit, etteivät tutinat unohtu.

Toisaalta nyt kun pohdiskelen asiaa enemmän, ihmettelen, miksi uskovat eivät vapise. Heillä on alituisesti omituinen, mäireä ilme naamallaan, mutta vapina puuttuu kokonaan. Ei taida Herra tästä hyvää tykätä. Veikkaan, että kristillisissä tilaisuuksissa alkavat messupaikkojen katot putoilla ja vanha vihtahousu korjaa sadon, ellei seurakuntalaisten vapina lisäännä.

No entäs sitten tämä taivaallinen seksuaalisuus? Varmaan jossain vaiheessa ikuisuutta itse kullekin taatusti muistuu mieleen lisääntymishalut maanpäällisistä karkeloista. Taivashan olisi helvetti, jos siellä joutuisi olemaan ikuisesti ilman!

Pyhä kirja valaisee vissiinkin sitten oikeaoppisen seksikäytökseen linjaa seuraavassa lainauksessa: Joh. 14:10 "Etkö usko, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa?"

Tuon lauseen nähtyäni en yhtään ihmettele, miksi toisinaan saadaan uutisia joistakin seurakunnista, kuinka niihin kuuluvat vanhemmat herrasmiehet ovat opastaneet lapsilleen lisääntymisen saloja oikein kädestä pitäen.

Tapio Aho

eroakirkosta.fi

KERÄYKSEN KUULUMISIA

Keräys on ollut käynnissä noin vuoden ja sen aikana on lahjoituksia tullut noin 2000 euron edestä. Tämä ei ole mikään valtava summa, mutta kun ottaa huomioon, että keräyksen markkinointiin ja hallinnointiin ei ole käytetty yhtään euroa, on summa ihan hyvä. Eli jokainen lahjoitettu euro menee suoraan siihen toimintaan, johon lahjoittaja on sen toivonutkin menevän.

Keräys jatkuu ja luonnollisesti jokainen lahjoitus on meille tärkeä. Voit tukea sivuston toimintaa laittamalla sopivaksi katsomasi summan tilille 573182-258398 (viite 1009). Kertyvät varat käytetään sivuston kautta lähetettyjen eroakavakkeiden postimaksuihin, sivuston markkinointiin sekä sivuston kehittämiseen.

Keräyksen [www](http://www.eroakirkosta.fi/kerays) -sivu löytyy osoitteesta [eroakirkosta.fi/kerays](http://www.eroakirkosta.fi/kerays).

AJATTELUVÄHEMMISTÖT TUKEVAT TOISIAAN

Vapaa-ajattelijat ajavat uskonottomien oikeudellisia etuja ja vaativat itselleen tasa-arvoista kohtelua. Yhteiskunnassa on myös monia muitakin ajatusmalleja, mielipiteitä ja elämäntapoja sekä niihin liittyviä vähemmistöryhmiä, joihin liittyy samantyyppisiä asioita ja mahdollisia ongelmia valtaväestön ja yhteiskunnan kanssa. Käytän näistä nimitystä ajatteluvähemmistöt, koska ne viittaavat valtaväestöstä poikkeaviin ajattelu- ja toimintatapoihin. Mainitsen seuraavaksi joitakin yhtenäiskulttuuriin tulleita muutoksia ja perinteistä poikkeavia ajatuksia, jotka ovat tavalla tai toisella onnistuneet saamaan itselleen tunnetun aseman, vaikka kaikki eivät niistä pidäkään.

Muutoksia Suomessa

Koti- ja perhearvot sekä sukupuoliroolit ovat monipuolistuneet. Naimisiin ei ole pakko mennä jos asutaan yhdessä, eikä lapsia tarvitse tehdä. Nainen voi myös pitää oman sukunimensä. Armeijan sijasta voi nykyään valita siviilipalveluksen ja isänmaallisuus voi vaihdella hyvin paljon. Poliittisia puolueita on tullut lisää perinteisten suurten lisäksi ja osa niistä keskittyy asioihin, joita ei aiemmin pidetty tärkeänä (esim. vihreät). Yhteiskunnallinen asema ei enää määräydy vanhempien tai ammatin kautta. Protestanttinen työetiikka on vaihtunut myös vapaa-aikaa arvostavaksi ja myös koko työelämä on muuttunut. Seksuaalinen suuntautuneisuus on synnynäinen asia jota ei voi itse valita, mutta sen hyväksyminen ja julkinen ilmai-

seminen on helpottunut. Ulkonäkö, pukeutuminen ja tyyli ovat monipuolistuneet valtavasti ja viestittävät monista alakulttuureista. Myös tatuoinnit ja lävistykset ovat tulleet jokaisen ulottuville. Suhde luontoon ja eläimiin on muuttunut kaupungistumisen myötä, mm. kasvissyönnön sekä luonnonsuojelu ja eläinten oikeudet ovat monille tärkeitä.

Kaikki em. asiat ovat aina kuuluneet jossakin muodossa suomalaiseen yhteiskuntaan, mutta toinen näkökulma tai jopa täydellinen erilaisuus on tullut esiin ja hyväksytyksi vasta yhteiskunnan muutosten myötä. Kaikki uudet ajattelutavat ovat tietenkin aluksi vähemmistöjä, mutta aikaa myöten niistä voi tulla enemmistöjä tai jopa täysin hallitsevia. Silloin on saattanut jo tulla uusia aatteita, jotka ovat vuorostaan vähemmistönä. Näin se on aina toiminut, kaikki nykyään normaalit opit ja tavat ovat joskus olleet uusia.

Kohti monipuolista ja suvaitsevaa yhteiskuntaa

Tasa-arvo ja ihmisoikeudet kuuluvat kaikille. Eivät ajattelevat ihmiset voi kääntää selkäänsä tosiasioille eivätkä sivistyneet ihmiset saa sulkea silmiään epäoikeudenmukaisuuden edessä. Jokaisella pitää olla aina oikeus olla oma itsensä ja ilmaista itseään vapaasti, kunhan ei koskaan vahingoita tai

suoranaisesti häiritse muita. Vähemmistöjä ei saa sortaa, mutta vähemmistöille ei saa myöskään antaa enemmän kuin valtaväestölle. Ketään ei saa suosia eikä antaa erivapauksia, vaan aivan kaikkien tulisi olla samalla viivalla.

Suomi ja koko maailma on muuttunut ja moniarvoistunut sekä kehittynyt ja vapaamielistynyt. Ei ole paluuta entiseen yksipuoliseen yhtenäiskulttuuriin, vaikka monilla on kaipaus menneisyyteen ja muutoksia vastustetaan. Se voi olla myös vastareaktio nykyajan kiireeseen, tietotulvaan ja globalisaatioon. Perinteet eivät anna helposti periksi ja monet kunnioittavat niitä vain niiden itsensä takia, ilman varsinaista syytä.

Suomessa on vielä suuria eroja isojen kaupunkien ja pienten kuntien välillä. Varsinkin maaseudulla ja pienissä kunnissa perinteet ovat vielä voimissaan. Suurissa kaupungeissa on jo omat arvokaavansa, kuten suvaitsevaisuus, moniarvoisuus, moraalinen relativismi ja yksilön omien valintojen hyväksyminen. Täällä Tampereella ei yleensä tule ajatelleeksi asiaa, kun lähes kaikkeen on jo tottunut. Mutta kun matkustaa kauemmas niin huomaa varsin helposti miten rajoittunutta ja yksipuolista elämä on monissa Suomen kunnissa. Muutos lähtee kaupungeista, mutta samanlaisia ihmisiä muuallakin asuu. Myös vapaa-ajattelijoiden tavoitteiden kannalta koko Suomen vapaamielistyminen ja monipuolistuminen on erittäin toivottavaa.

Vapaa-ajattelijat eivät ole yksin

Vapaa-ajattelijat eivät siis ole yksin puolustaessaan omia näkemyksiään ja oikeuksiaan. Monet muut järjestöt (mm. animalia, seta, aseistakieltäytyjäliitto ja vegaaniliitto) tekevät saman-

laista työtä puolustaessaan oman ajattelutapansa ja vähemmistönsä oikeuksia. Yhdessä ne kaikki ovat saaneet jo huomattavia muutoksia yhteiskunnassa, mutta työtä on vielä paljon edessä. Silloin kun yhteiskunta moniarvoistuu ja sallii hyvin erilaisten mielipiteiden ja yhteisöjen olemassaolon, asia hyödyttää kaikkia vähemmistöjä, vaikka ne eivät varsinaista yhteistyötä tekisikään. Valtioille on aina tapana yrittää suojella perinteisiä tapoja ja historiallisia instituutioita, joten koko yhteiskuntaa koskevat muutokset tulevat varsin hitaasti.

Kun ihmiset tottuvat vähitellen erilaisuuteen, he eivät pidä sitä enää uhkana. Ei saa koskaan eristäytyä, ei saa sulkea silmiä ja korvia maailmalta. Ole sinäkin monessa mukana, monessa paikassa, tapaa erilaisia ihmisiä, anna kaikkien kukkien kukkia. Vasta tällöin huomaat ja toivottavasti ymmärrät koko yhteiskunnan ja elämän kirjon. Ei elämäntavalla ole varsinaisia ”sääntöjä”, ei ole oikeaa tai väärää tapaa elää, vain erilaisia. Erilaisuus on rikkautta, asia joka konservatiiveilta tahdotto usein unohtua. Todellisuudessa erilaisuus ja moninaisuus tulee lopulta koko yhteiskunnan parhaaksi, koska ihmiset uskaltavat olla oma itsensä ja toimivat omalla tavallaan kaikkien hyväksi. Mitä enemmän kaikki vähemmistöryhmät saavat hyväksyntää ja normaalin aseman yhteiskunnassa, sitä parempi se on myös vapaa-ajatteliijoille, koska suvaitsevuutta ja asiamme hyväksymistä mekin kaipamme. Yhteiseen hyvään mekin pyrimme.

Timo Rantala

SIINÄ MENI SANANVAPAAUS!?

Kesän ja syksyn aikana on käyty julkisuudessa mielenkiintoista keskustelua sananvapaudesta ja sen rajoista. Tähän on antanut aiheita Animalian ulkomainosten pois vetäminen kesäkuun lopulla ja Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kielteinen päätös eroakirkosta.fi -sivuston ulkomainonnasta syyskuun alussa. Kumpikaan tapahtuma ei ole saanut positiivista palautetta medioissa. Ilmeisesti medialla on parempi oikeudentaju kuin ulkomainosyhtiöllä tai hallinto-oikeudella.

Vihreässä langassa oli 23. syyskuuta mielenkiintoinen juttu, jossa käsiteltiin Animalian ulkomainosten poistamista. Taina Marjanen, jota tituleerattiin yhteiskuntavastuullisen mainonnan ammattilaiseksi totesi, että ulkomainosyhtiö JC Decaux:lle on mitä ilmeisemmin riittänyt yksi puhelinsoitto poistamaan Animalian mainokset, jos siinä on vihjattu, että mainoksia ei tule vastaisuudessa soittajan yrityksestä, ellei mainoksia poisteta. Tämähän on luonnollisesti vain arvailua, mutta olisi kyllä mielenkiintoista tietää, mitä keskustelua ja kenen kanssa TKL:n johtajat kävivät, kun päätyivät kieltämään eroakirkosta.fi -mainokset.

Animalian osalta asia on edennyt sen verran, että mainonnan eettinen neuvosto on todennut, että Animalian mainokset eivät ole ulkomainontaan sopimattomia.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen selvittyä pääsi juttu moniin medioihin. Osassa oli jopa arveluita, oliko päätös oikea ja lainmukainen. Ruotsinkielisessä Radio Wegassa oli oikeustieteen professori Lars D. Erikssonin haastattelu, jossa hän suorasanaisesti piti päätöstä ongelmallisena. Eriksson piti avainkysymyksenä sitä, että kyseessä oli tiedon levittäminen eikä mainostaminen. Hän piti juttua myös erinomaisen mielenkiintoisena koska ennakoij, että tulevina 10 vuotena tulee vastavia tapauksia useampiakin.

UP uutispalvelun juttu "Ilmaisunvapaus koskee myös ulkomainontaa", joka ilmestyi useassa lehdessä, mm. Kansanuutisissa 22. syyskuuta, oli haastateltu oikeustieteen professori Olli Mäenpää. Mäenpää on toiminut aikaisemmin julkisen sanan neuvoston puheenjohtajana. Mäenpään mielestä ilmoitus ei ole erityisen hätkähdyttävä tai epäsoviva ja hän epäileekin, että korkein hallinto-oikeus voi hyvinkin perustellusti tulla toiseen tulokseen kuin Hämeenlinnan hallinto-oikeus.

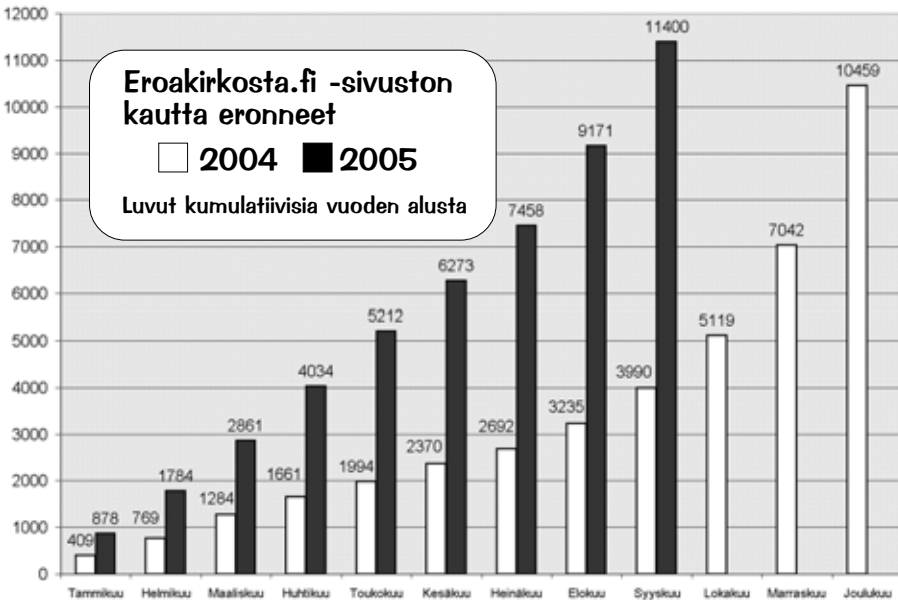
EROAKIRKOSTA.FI:LLÄ MENEE HYVIN

Mahdollisuus erota kirkosta sähköpostilla on nostanut eroakirkosta.fi –sivuston eroamiset noin kolminkertaiseksi viime vuoteen verrattuna. Kuten sivun alalaidan kuvasta näkee, on viime vuoden luku ohitettu jo syyskuussa. Syyskuun loppuun mennessä on sivuston kautta eronnut yli 11 000 kirkon jäsentä.

On hyvin mahdollista, että koko vuonna sivuston kautta kirkosta tulee eromaan yli 20 000 ihmistä. Tähän arvioon voi päätyä, koska vuoden kolmen viimeisen kuukauden aikana aiempina vuosina on eronnut yli puolet kaikista eroajista. Toinen mielenkiintoinen havainto on, että eroakirkosta.fi –sivuston osuus kaikista eroajista on noin 70 %. Tampereen seurakuntayhtymän tietojen mukaan kirkosta eroaminen on kasvanut Tampereella noin 60 % viime vuoteen verrattuna. Tätä ei tietenkään voi yleistää koskemaan koko Suomea, mutta kyllä luku jonkinlaisen suunnan antaa.

Mutta mikä tulee olemaan koko vuoden lopullinen saldo? On melko varma, että 30 000 eroajan raja menee rikki. Erityisen hyvä olisi, jos eroluvut saavuttaisivat vuoden 1992 määrän, eli 30 710. Näin tulisi tehtyä kaikkien aikojen kirkostaeroamisennätys.

Petri Karisma

TIETOA JA IDEOITA SIVIILIJUHLIEN VIETTÄJILLE JA JÄRJESTÄJILLE

Perheen omat juhlat kertoo, miten rakenname onnistuneen perhejuhlan ilman kirkollisia seremonioita. Teos antaa jokaiselle juhlanjärjestäjälle tietoa, rohkaisua ja ideoita omaan ainutkertaiseen tilaisuuteensa. Sen rakenne noudattelee perheen elinkaarta parisuhteen solmimisesta lasten kasvattamiseen ja elämän päättymiseen. Viimeinen luku on varattu vuodenvieron kohokohdille kekristä aina seuraavaan sadonkorjuuseen. Jokainen luku alkaa katsauksella juhlatapojen kiehtovaan historiaan, mutta kirjaa voi halutessaan käyttää vain käytännön oppaana poimimalla siitä itselleen parhaiten soivat ideat.

Kirjaa myyvät hyvin varustetut kirjakaupat ja vapaa-ajattelijoiden paikallisyhdistykset

Pro Seremoniat
KAUNEIMMAT PERHEJUHLAT USKONNOTTOMASTI

- o **NEUVONTA**
- o **PUHUJAPALVELU**
- o **MUSIIKKI**

Pro-Seremoniat on suomalaisten siviilijärjestöjen yhteisesti perustama, voittoa tavoittelematon palvelukeskus

puh. (09) 850 20 460

www.pro-seremoniat.fi

SIVIILIHAUTAJAISET ON OIKEUS

Velvoittaako perustuslain kohta ”Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen” kunnioittamaan vainajan vakaumusta? Luulisi näin olevan, mutta jostakin kummallisesta syystä kirkon mielestä kirkkoon kuulumattomuus ei ole riittävä omantunnon ilmaus sen puolesta, että ko. henkilö ei halua kirkollisia hautajaisia kuollessaan. Lähtökohtana pitäisi olla, että ellei kirkkoon kuulumaton henkilö ole elämänsä aikana erikseen ilmoittanut haluavansa kuollessaan kirkollisia hautajaisia, niin hänet haudataan siviilimenoin.

Koska kirkko ei noudata yllä kuvattua yksinkertaista periaatetta, ovat vapaa-ajattelijat ja humanistit tehneet tahdon siviilihautajaiset -kortin. Nyt ne ihmiset, jotka haluavat varmistua, että heitä ei kuoltuaan haudata kirkollisiin menoin voivat täyttää kortin.

Kortilla on toki muutakin käyttöä: myös sairaaloissa on tapana lähettää pappi kuolevan vuoteen viereen rukoilemaan. Kortti kertoo sairaalan henkilökunnalle, että kuoleva tuskin on kiinnostunut papin palvelusta, vaikka ei sitä itse pystyisikään ilmaisemaan.

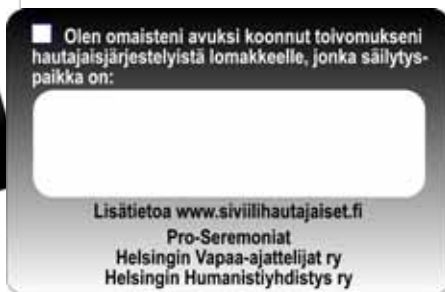
Kuinka hankkia kortti?

Kortin voit tulostaa netistä osoitteesta www.siviilihautajaiset.fi. Sivustolla on tarkemmat ohjeet siitä, miten kannattaa menetellä.

Valmiiksi painettua tahdon siviilihautajaiset -korttia voi maksutta noutaa pääkaupunkiseudulla seuraavista paikoista:

Vapaa-ajattelijain liitto ry.
Neljäs linja 1
www.vapaa-ajattelijat.fi

Prometheus-leirin tuki ry:n toimisto
Kahvila Soihtu Aurorankatu 13
www.soihtu.org

Tampereella kortin saa hyvin varustetuista hautaustoimistoista sekä vapaa-ajattelijoiden toimistolta osoitteesta Yliopistonkatu 58 B

ARVOKESKUSTELUA

Minulta ja monelta muultakin vapaa-ajattelijalta on usein kysytty elämämme arvoja ja vapaa-ajattelijoiden kantaa siihen, tähän ja tuohon elämänasiaan. Yllättävän monilla on vaikea käsittää, että ihminen voi elää hyvää elämää ilman ulkopuolelta annettuja määräyksiä joka asiaan. Miksi arvot, moraalit, hyvä käytös ja elämän tarkoituksen löytäminen vaatisi jumalolentojen antamia käskyjä. Eivätkö ihmiset muka itse osaa ajatella mitään ja laatia yhteiskuntaan omia yhteisen elämän sääntöjä.

Mutta ne elämänarvot? Usein kysymys yllättää, koska ei niitä tule erityisesti ajateltua. Filosofiselta kannalta elämän tarkoituksen miettiminen voi olla vaikeaa, mutta käytännön elämässä se on paljon helpompaa. Minä vain elän hyvää elämää, ei siinä sen kummempaa. Olen uskonnoton tavallinen ihminen, ei sen ihmeempää. Mielestäni se on hyvin yksinkertaista ja selkeää. Mutta tämä on ollut niin monen kysymyksen ja keskustelun aihe, joten kirjoitan nyt tästä minulle niin itsestään selvästä asiasta. Ihminen on sosiaalinen yhdessäeläjä, joten aloitetaan koko yhteiskunnasta.

Yhteiskunta on kokonaisuus

Sosiaalista yhdessäoloa ei kukaan voi täysin välttää, joten hyvä ja sivistynyt käytös pitäisi oppia jo kotona ja koulussa. Vuosisatojen mittaan kehittyneet lait ja asetukset sekä yhteiskunnan sosiaaliset normit antavat viittekehukset, jotka kertovat mikä on yhteiskunnassa sopivaa ja hyväksyttävää

käytöstä ja mikä ei. Vapaa-ajattelijojen on turha syyttää arvotyhjiöstä tai moraalittomuudesta, enkä minä syytä myöskään kirkkoa tai uskovaisia. Jos elämänarvot eivät ole kunnossa eivätkä nuoret (tai edes vanhemmat) tiedä miten pitäisi elää, on syytä etsittävä koko yhteiskunnasta. Koulut, työelämä, media ja varsinkin koti ja kasvatustavat vaikuttavat jokaiseen. Vääristyneet yksilön arvot ja yhteiskuntaan sopeutumattomat alakulttuurit johtuvat psykologisista ja sosiaalisista syistä, jotka koskettavat koko yhteiskuntaa. Ei siihen yleensä kannata liittää uskontoa tai uskonnottomuutta, koska ne ovat syynä hyvin harvoissa tapauksissa.

Minulle riittää että asiat ovat pääpiirteittäin oikein eikä suuria ongelmia ole. Kun puutteet tiedostetaan ja menään suunnilleen oikeaan suuntaan, niin lillukanvarsiin tai yksittäisiin virheisiin ei kannata kiinnittää huomiota, koska niitä tulee aina ja kaikkialla. Virheet ja puutteet vain kuuluvat ihmisyyteen, kun täydellisiä emme ole. Yhteiskunnallisiin ongelmiin on turha hakea vastauksia taikauksista. Ihmillisiin ongelmiin ei kannata hakea ratkaisuja ihmiskunnan ulkopuolelta. Kun ihminen on itse vastuussa, on kaikkiin ongelmiin löydettävissä ratkaisu, jos vain oikeasti halutaan.

Omat arvot?

Usein ihmisillä on kiire tehdä kaikenlaista, pitää saada lisää rahaa ja tavaraa, elämyksiä ja kokemuksia, joten he eivät ehdi miettimään mitä he elämältä haluavat ja mikä on oikeasti

tärkeää. Jotkut eivät edes halua miettiä, koska he tietävät jo kuinka tyhjää heidän elämänsä on eivätkä he tiedä kuinka saisivat siihen jotain sisältöä. Jos kaikki on epäselvää, niin kyseessä on yleensä nuori ihminen tai elämän kriisissä suuntaa etsimässä oleva henkilö. On myös paljon sellaisia, jotka eivät ole koskaan ajatelleet itse arvonsa tai tavoitteitansa. He elävät ajattelemta asiaa sen kummemmin, eikä heillä välttämättä tule koskaan mitään ongelmaa asian suhteen ja he voivat elää aivan hyvää ja täyttä elämää.

Joidenkin mielestä kirkosta eroaminen tai uskonnottomuus aiheuttaisi arvotyhjiön. En todellakaan ymmärrä miksi niin olisi, koska eihän silloin elämässä muutu juuri mikään. Jokapäiväinen elämä ja sosiaalinen yhdessäolo ihmisten kanssa jatkuu aivan kuten ennenkin. Kaikki elämäkokemukset ja sinä aikana saatu oppi muodostaa valtavan kokonaisuuden, jossa yksittäiset asiat eivät yleensä horjuta asiaa puoleen eikä toiseen.

On tietenkin ikävää että monilla nykyihmisillä on elämässään arvotyhjiö ja tarkoituksettomuuden tunne. Yhtenäiskulttuurin murenemisen ja yhteiskunnan moniarvoistumisen vuoksi ei ole enää kaikille samaa kulttuuria eikä yhtenäisiä arvoja. Mielestäni suunta on kuitenkin kokonaisuudessaan hyvä, koska ihmisillä on yhä enemmän vapautta omasta elämästään ilman ulkopuolelta annettuja määräyksiä. Se tuo kuitenkin myös vastuun, ja sitä eivät kaikki osaa hoitaa omassa elämäs-

sään. Arvotyhjiö kertoo kyllä nykymaailmasta ja ihmisistä itsestään. Ongelma on yhteiskunnallinen ja psykologinen, mutta en usko että luterilainen yhtenäiskulttuuri olisi yhtään sen parempi.

Entä yhdistyksen arvot?

Yksittäisen ihmisen arvoista puhutaan paljon, mutta entä yhdistys, onko sillä arvoja ja millaisia ne ovat? Ei minikään yhdistykseen liittyminen suoraan muuta elämää tai ajatusmaail-

maa mitenkään. Pitkän ajan kuluessa tosin tulee paljon lisätietoa asiasta, jolloin ajatusmaailma täsmentyy ja jopa hieman muuttuu, jos sen oikeaksi ja itselleen sopivaksi kokee. Vapaa-ajattelijoilta on kulttuuriohjelma, jossa on kerrottu mm. vapaa-ajat-

Vapaa-ajattelijoina on turha syyttää arvotyhjiöstä tai moraalittomuudesta, enkä minä syytä myöskään kirkkoa tai uskovaista. Jos elämänarvot eivät ole kunnossa eivätkä nuoret (tai edes vanhemmat) tiedä miten pitäisi elää, on syytä etsittävä koko yhteiskunnasta.

telun ihanteista, aatteellisista perustavoitteista ja muista toimintaa ohjaavista periaatteista sekä humanistisesta etiikasta. Vapaa-ajattelijan käsikirjasta voi lukea vapaa-ajattelijan etiikasta. Kansainväliset järjestöt ovat lisäksi laatineet mm. humanistisen manifestin ja YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen, joita myös vapaa-ajattelijat kunnioittavat ja kannattavat. Yhteinen arvokeskustelu on aina paikallaan, mutta tuskin me nykyajan vapaa-ajattelijat paljoakaan uutta enää keksimme. Samaa asiaa ovat oppineet miettineet jo tuhansien vuosien ajan eikä ihminen ole juurikaan muuttunut.

Eri vapaa-ajattelijoilta arvot ovat

suunnilleen samanlaisia, mutta jokaisella voi olla pieniä eroja ja tulkintoja. Käyttäytyminen saattaa sitten vaihdella paljonkin, aivan kuten uskovaisillakin. Ei minkään järjestön tai kirkon jäsenyys kenenkään persoonallisuutta muuta. Ei kaikkia koskevaa ohjeistusta voi tehdä, ainoastaan suurin piirtein kaikkien hyväksymät. Pakottava käytös- ja ajatusnormisto ei kuulu vapaaseen yhteiskuntaan, ainoastaan lahkouskonnot ja diktatoriset valtiot laativat sellaisia. Jokainen ajatelkoon siis kuten haluaa. Ainakaan minä en halua että yhdistyksillä on liian tarkkoja tai sitovia arvojulistuksia. Harva edes suostuisi tai pystyisi aina toimimaan niiden mukaisesti. Edellä mainitut ohjelmat ja kansainväliset julistukset sekä normaalit käytöstavat ja muiden huomioonottaminen riittää ainakin minulle. Mutta hyviin ja toimiiviin arvoihin ei tarvita kirkon oppeja. Samat hyvät ajatukset ovat olleet kaikissa kulttuureissa kauan sitten ennen kristinuskon syntymää. Yhteisöllisyys ja humanisuus ovat aina olleet osa ihmisten käyttäytymistä, koska se auttaa yhteisössä viihtyvyyttä ja hengissä pysymistä.

Arvokas toiminta on tärkeintä

Monet järjestöt ovat perinteisesti miettineet toimintaansa systemaattisesti ja laatineet itselleen arvoja ja toimintaohjeita. Valitettavan usein ne ovat vain sanoja paperilla ja julistuksia, joilla ei ole mitään kosketusta käytännön työhön, toimintaan tai todellisuuteen. Sanat ilman tekoja eivät ole minkään arvoisia, mutta vielä pahempaa on sanojen ja tekojen täydellinen ristiriita. Arvot ja julistukset eivät koskaan yksin riitä, vaan sen lisäksi tarvitaan aina myös oikeita tekoja ja pitkäaikais-

ta toimintaa asian hyväksi.

Vapaa-ajattelija on yhteiskunnallinen toimija. Tasa-arvoinen ja sivistynyt yhteiskunta on tavoitteemme ja siihen pyrkiminen loukkaa varmasti joitakin ihmisiä, mutta sille ei voi mitään. Jos kenenkään tunteita ei saisi loukata, niin silloin yhteiskunnassa ei voisi tehdä koskaan mitään, koska kaikkeen löytyy vastustajia. Demokraattisessa ja vapaassa yhteiskunnassa kaikesta saa keskustella, kaikkea saa kritisoida ja kaikkea vääryyttä saa yrittää muuttaa laillisin keinoin. Vapaa-ajattelu vaatii kieltämättä rohkeutta ja itsenäisyyttä. Kun ihmiskunnan ulkopuolista turvaa ei ole, se on itse rakennettava. Silloin ei pelkkä hyvä ajatus tai rukoilu riitä, vaan on oikeasti toimittava hyvän maailman saamiseksi.

Kuten valistunut lukija huomaa, ei tässä kirjoituksessa ollut mitään uutta tai ihmeellistä, kyllä nämä asiat ovat aika selkeitä jos niitä ehtii ja haluaa miettiä. Kun elämä on kunnossa, niin ei siinä todellakaan tarvita jumalia kertomaan miten pitäisi elää. Ihmisten on pärjättävä keskenään, koska muuta ei ole. Elämänohjeita ja oppaita on kirjoitettu satojen vuosien aikana miljoonia, kyllä niistä jokainen löytää jotakin itselleen sopivaa. Enkä usko että kukaan hakisi elämälleen tarkoitusta tai elämänarvoja tällaisesta yhdistyksen jäsenlehdestä, jossa kirjoitukset ovat yksittäisten ihmisten mielipiteitä eri asioista. Minä olen aivan tavallinen ihminen, joka yrittää elää elämänsä mahdollisimman hyvin ja muista välittäen. Yritä sinäkin samaa. Mutta älä pelkästään ajattele hyvää, vaan myös toimi rohkeasti sen mukaisesti.

Timo Rantala

Nykyinen uskonnonvapauslaki sallii vanhempien mm. erottaa kirkosta 12-14 -vuotias lapsi tämän luvalla. Tähän ajetaan edelleen kiristystä, joka "turvaksi perheen uskonnollisen yhtenäisyyden". Opetusministeriö on todennut että "Ministeriön tietoon ei ole tullut lapsen uskonnollista asemaa koskevista säännöksistä aiheutuneita epäkohtia.", mutta hallintovaliokunta esittää silti "Muut hallintovaliokunnan myötävaikutuksella syntyneet lausumat ovat edelleen tarpeellisia. Näiden joukossa on muun muassa uskonnonvapauslakia koskeva lausuma - -". Seuraavaksi asiaa menee perustuslakivaliokuntaan.

PIKKU- UUTISIA USKONNON- VAPAUESTA

Virret jäävät tekijänoikeussuojaa vaille, ainakin näillä näkymin. Tekijänoikeuslaista Eduskunta kiistelee parhailaan, ja tarkempi raportti asiasta tulee Vapaa Ajattelijain 6/2005.

Uskontokuntien valtionapua pohtiva työryhmä sai mietintönsä valmiiksi. Se esittää 5-7,7 euroa tukea per jäsen, eli esimerkiksi Jehovan todistajat saisi 90-140 tuhatta euroa vuodessa. Sellainen vaihtoehto että evlut kirkon tukea pienennettäisiin ei kai tullut työryhmän mieleen.

Vankeutta koskevat lait muuttuvat. Ruokavalioiden osalta uuteen lakiin tulee uskonnon rinnalle "muu perusteltu vakaumus". Käytännössä siis kasvisruokaa saa krishna-liikkeeseen kuuluvan vangin lisäksi myös ei-uskonnollisesta syystä vegaani. Positiivista, että eettinen vakaumus katsotaan yhtä tärkeäksi kuin uskonnollinen katsomus.

Jori Mäntysalo

Lisätietoja Uskonnonvapaus.fi - sivustolta, joka on katsomusvapaudesta kertova sivusto. Katsomusten sisältöön se ei ota kantaa, vaikka vapaa-ajattelijoiden ylläpitämä onkin.

MERKILLISTÄ MORAALIA

Olen jo pitkään yrittänyt saada selville, mitä ehdetaan tarkoittaa ylevän kuuloisella ja hyvin taajaan käytetyllä käsitteellä kristilliset arvot. Nyt se sitten on selvinnyt. Piispa Juha Pihkala antaa varsin selkeän kuvauksen kristittyjen moraalista kirjassa "Nurkaan ajettu Jumala?". Kirjassa Piispa Juha Pihkala käy debattia uskonnosta tähtitieteen professori Esko Valtaojan kanssa.

Keskustellessaan Esko Valtaojan kanssa homoseksuaalien asemasta väläyttää Pihkala varsin kummallisen kommentin. Siinä hän antaa ymmärtää, että homoseksuaalien ihmisoikeuksista viis, kunhan kristillinen kirkko pysyy vahvana ja yhtenäisenä. Tämä kuulostaa varsin julmalta ja laskelmoivalta moraalilta.

Mitä Piispa meni sanomaan?

Piispa lähtee käsittelemään asiaa varsin retorisesti lainaamalla muinaisten roomalaisten ajatusta: "Fiat iustitia, pereat mundus! Toteutukoon oikeus, vaikka maailma siitä tuhoutuisi!". Kirkkoa koskienhan tämä kuuluisi: "Tapahtukoon oikeus, vaikka kirkko hajoaisi!" - ja hän jatkaa: "Olisihan se upeaa ja radikaalia, mutta roomalaisetkaan eivät antaneet tuon ylvään periaatteen viedä valtakuntaansa tuohon". Varmistaakseen sanoman läpimenoa hän vielä hiukan selventää sitä: "Jos oikeudet – tai käsitykset siitä, mikä on oikein – ajautuvat vastak-

kain, niin kumpi on käytännössä tärkeämpi asia, yhteisön tai yksilön oikeus?".

Jollen ole aivan väärin ymmärtänyt, niin Pihkala tarkoittaa, että ihmisoikeuksista voidaan luistaa, jos tämä ihmisoikeuden toteutuminen jotenkin vaarantaa jonkin suuren ja merkityksellisen instituution aseman tai muuten vaikuttaa radikaalisti yhteiskunnassa vallitsevaan järjestykseen. Piispan moraalinen tulkinta ei ole uusi kirkonmiehen suusta, koska se on loppujen lopuksi vain modernisoitu versio esimerkiksi arkkipiispana 1930 –luvulla toimineen Gustav Johanssonin lausahdukseen "Naisemansipatsiooni on luopumista Jumalasta". Vastaavaa retoriikkaa on aivan varmasti käytetty kirkon taholta kaikkia suuria yhteiskunnallisia muutoksia vastaan.

Mitä tästä ajattelusta seuraa?

Piispa Juha Pihkalan kannanotto on ymmärrettävissä kirkon omalta kannalta, koska tällä tavalla se pyrkii suojaamaan oman asemansa. Mutta onko se hyväksyttävissä yhteiskunnan eettiseksi normiksi ja mitä se mahdollisesti merkitsee yhteiskunnan kannalta?

Yhteiskunnassa on monia ihmisryhmiä, jotka ovat kärsineet historian saatossa Pihkalan julkituoman moraalintakia. On aivan varma, että kyseistä moraalialia on yritetty käyttää torjumaan sääty-yhteiskunnan mureneminen ja vastustettu yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta.

Se nyt vain on niin ja on aina ollut, että uusien ajatusten ja käsitysten esiintulo romuttaa edellisen yhteiskunnan rakenteita. Tästä on hyvänä esimerkkinä aatelliset. Hehän olisivat sääty-yhteiskunnassa keskeisiä vallanpitäjiä –

nyt kukaan ei muista heitä. Kehitys ei varmaan ole ollut aatelisten mieleen, mutta ainakin ei-aatelisena pidän kehitystä hyvänä. Tässä tapauksessa yksilön etu on myös yhteisön etu. Mahdollistihan yleinen ja yhtäläinen äänioikeus nykyisenlaisen demokraattisen yhteiskunnan, vaikka se samalla aiheutti aatelisten vallan murenemisen.

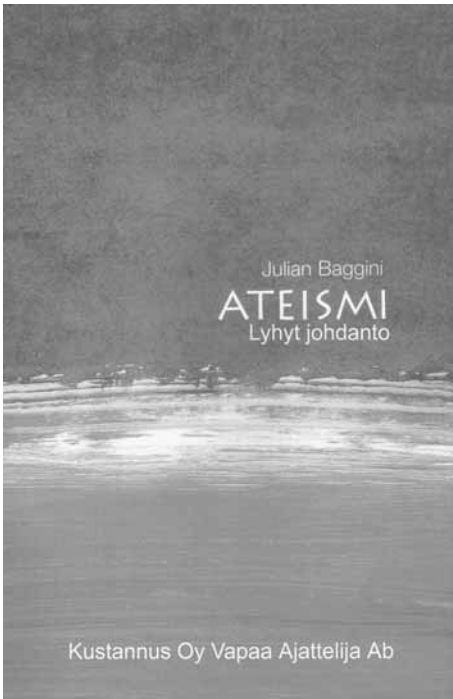
On kaiken kaikkiaan mahdotonta hyväksyä ajatus, että jotkut saavat päättää, kenelle annetaan tädet ihmisoikeudet ja kenelle ei, riippuen aiheutuuko siitä ongelmia joillekin instituutioille tai valtaryhmittymille. Jos hy-

väksytään ajatus, että homoseksuaaleille ei anneta täysiä ihmisoikeuksia, niin mikä estää rasisteja vaatimasta, että värillisillä ihmisillä ei saisi olla samoja ihmisoikeuksia kuin valkoisilla.

Vastaavia esimerkkejä löytyy vaikka kuinka paljon ja on helppo todeta, että Pihkalan moraalia ei saa käyttää yhteiskunnan normien muodostamiseen. Pitääkin toivoa, että piispa Juha Pihkalan kommentti oli vain harkitsematon sammakko, eikä se laajemmin edusta ns. kristillisiä arvoja!

Petri Karisma

Julian Baggini ATEISMI - LYHYT JOHDANTO

Ateismi – lyhyt johdanto, on ateismin perusteos, jossa kirjoittaja Julian Baggini ryhtyy poistamaan myyttejä, jotka ympäröivät ateismia, ja hän osoittaa, että elämä ilman uskonnollista uskoa voi olla myönteistä, mielekästä ja moraalista. Kirja on tarkoitettu joukolla erilaisia lukijoita, erityisesti ateisteille, jotka haluavat järjestelmällisesti puolustaa ja selittää käsityksiään, mutta myös agnostikoille, jotka saattavat ajatella sittenkin olevansa ateisteja, ja myös niille uskovaisille, jotka haluavat tosissaan ymmärtää, mitä ateismi on.

Kirjaa voi tilata Kustannus Oy Vapaa Ajattelijä Ab:n internetsivuilta www.va-kustannus.fi hintaan 20 euroa + postimaksu.

ILOINEN VERONMAKSAJA

Olen velkaa yhteiskunnalle
väitetään

Velka aina maksettava
sanotaan

Niin se on
kunta hoitaa kouluttaa pelastaa
valtio johtaa valvoo turvaa rakentaa
Ei mitään ilmaiseksi saada ei mikään itsestään pyöri

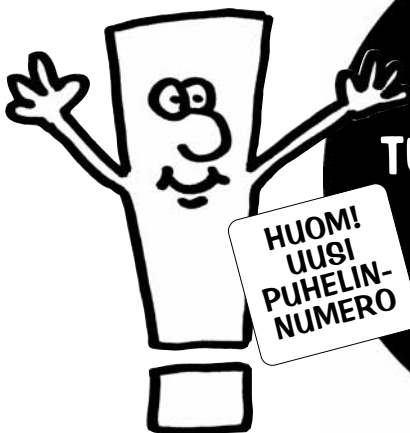
Mutta en minä tänne maailmaan halunnut
vanhempiani syyttäkää heille lasku lähettäkää
Omaa rahaa kuten haluan käyttää saan
Minut rauhaan jättäkää omaa elämää viettämään

Totta tosiaan
mutta täällä olet täällä elät kukin oman aikansa
sama se on aivan kaikilla
Oman panoksensa kukin antakoon muita omalla tavalla auttakoon

Näinhän se on
Kaikkien täällä on oltava
turhaa on vastaan tapella
Järjestäytyneessä yhteiskunnassa
ei elämä voi olla täysin itsekästä
Tulee eteen hyvää taikka pahaa
jotkut asiat on hyväksyttävä
Muidenkin eteen työskenneltävä

Se on yhteistä elämää!

Timo Rantala

TOIMISTO AVOINNA TIISTAISIN KLO 17-19 TULE SINÄKIN MUKAAN!

Yliopistonkatu 58 B 6. kerros
33100 Tampere
045-1303837

tampere.vapaa-ajattelijat.fi
yhdistys@tampere.vapaa-ajattelijat.fi

JÄSENASIAT

yhdistys@tampere.vapaa-ajattelijat.fi
jori.mantysalo@uta.fi

Jäsenhakemuksen voit tehdä osoitteessa
tampere.vapaa-ajattelijat.fi/jaseneksi
tai lähettämällä vapaamuotoisen hakemuksen toimiston osoitteeseen.

TAMPEREEN VAPAA-AJATELIJAT RY JOHTOKUNTA

Laura Mäntysalo

puheenjohtaja
040-7307483
laura.mantysalo@uta.fi

Timo Rantala

varapuheenjohtaja

Kaj Torrkulla

webmaster

Jori Mäntysalo

Sirkka Vadén

Petri Karisma

tiedottaja
040-7489532
petri.karisma@sci.fi

Jani Hinkka

taloudenhoitaja

Kirsi Koskenkorva

sihteeri

Teuvo Kantola

Juha Seitz

**Tampereen vapaa-ajattelijat ry on poliittisesti sitoutumaton
uskonnottomien etu-, oikeusturva- ja kulttuurijärjestö.
Toimintamme painopistealueet ovat:**

Pyrimme saamaan kaikki uskonnot ja vakaumukset keskenään tasa-arvoiksi. Merkittävin ponnistus tällä alueella on ev.lut. kirkon ja valtion erottaminen kaikessa lainsäädännössä ja toiminnassa. Parhaiten tämän tavoitteen saavutamme, kun saamme päättäjät ja tavalliset ihmiset ymmärtämään, että kirkko ja kirkkoon kuuluminen eivät ole itsestäänselvyys.

Uskonnottoman tapakulttuurin leviämisestä on muodostunut voimakkaimin kasvava toiminnan alue. Moni ihminen kuuluu kirkkoon vain saadakseen juhlat puitteet häihin, hautajaisiin ja muihin perhejuhliin. Kuitenkin hauskat häät, lapsen nimiäiset ja iloisen juhlan aikuistumisen kunniaksi voi järjestää mainiosti ilman kirkon edustajakin.

Vapaa-ajattelijat tuovat esille ja puolustavat uskonnottomien oikeudellisia etuja. Asia, joka tahtoo päättäjiltä usein unohtua on, että uskontokuntiin kuulumattomilla on myös samat kansalaisyhteiskunnat kuin kirkkoon kuuluvilla.

Tärkeä painopistealue on myös tieteellisen maailmankuvan levittäminen. Pidämme tervettä järkeä sokeaa uskoa parempana oppaana elämässä. Tieto on paras keino poistaa ihmisten erilaisia uskomuksia.

— Leikkaa tästä tai kopioi, jollet halua leikellä lehteäsi —

**Haluan tietää
lisää yhdistyksestä**

**Tilaan Pakanasanomien
4 seuraavaa numeroa.
Maksan 5 euroa tilille
TSOP 573182-1418 (viite 4006)**

Tampereen
vapaa-
ajattelijat
maksaa
postimaksun

_____

nimi

_____

osoite

_____

postinumero ja -toimipaikka

_____

puhelin

**Tampereen
Vapaa-ajattelijat ry
Tunnus 5012721
Info TAVA
33003 VASTAUSLÄHETYS**